

1.1 Firemní školky

V této části práce se nyní budu věnovat blíže k problematice firemních školek. Jelikož u nás mnoho odborných publikací nevyšlo - ne-li žádné, kde by se psalo o tom, jak to chodí ve firemních školkách pro děti zaměstnanců, čemu všemu se musí věnovat pozornost, když chce firma zprovoznit školku, atd. Dovolím si použít informace z internetových zdrojů, články z odborných časopisů a z periodik. Nejvíce článků na toto téma vznikalo v roce 2008, neboť rok předešlý byl rokem tzv. „baby boomu“. Daný rok se narodilo o mnoho více dětí, než v letech minulých a nastával problém, který trvá dodnes, zaplněných mateřských školek.

U nás v České republice tento trend firemních školek stále není moc rozšířen, jak je tomu v jiných zemích, např. v Německu, Francii či Velké Británii. Pár ale takových jedinců se zde uchytilo, i když se většinou jedná o pobočky zahraničních firem (př. IBM, Impact-Corti s.r.o., LINET spol. s.r.o.). Ale i některé české firmy se této myšlence nebrání a uvažují o zřízení školky, jako např. Unipetrol, Česká pojišťovna či Česká spořitelna¹.

Existuje zprostředkovatelské pražské občanské sdružení **Firemní školky**, které tyto firemní školky pomáhá vytvořit. Pro provozovatele se zájmem vytvořit školičku pro děti svých zaměstnanců nabízí vypracování projektu včetně průzkumu mezi zaměstnanci dané firmy, zajištění veškerých povolení, znalosti hygienických předpisů a dalších potřebných norem pro vybavení školky, všechny doklady a licence potřebné pro provoz předškolního zařízení, zařízení rekonstrukce prostoru dle potřeb, zajištění proškolení odborných zaměstnanců či zajištění jazykových a pohybových kurzů pro děti, aj. Také vám pomůžou zajistit dotace z EU, kde firmy mohou žádat o finanční příspěvek až do výše 8 mil. korun. Příspěvek ale nelze využít např. na nákup budovy, je spíše určen pro provoz školky, čili na nájem, mzdové náklady, stravování dětí, apod.²

Miniškolky jsou zase projektem navrhovaným vládou v rámci jejich prorodinného balíčku vydaného v roce 2008, který funguje ve spolupráci s externími nestátními subjekty. Jedná se tedy o poskytování služeb péče o děti na nekomerčním základě, jak je uvedeno v balíčku. „Návrh služby v zásadě koresponduje s návrhem v oblasti živnostenského

¹ Autor neuveden. *Nový tahák pro zaměstnance: firemní školky*. Hospodářské noviny. Datum vydání: 31. 7. 2008. <http://www.marianhosek.cz/clanky.php?strana=5>. Nalezeno: 2. 3. 2010

² *Firemní školky*. <http://firemni-skolky.cz>

podnikání s tím, že v tomto případě se nejedná o službu poskytovanou na komerční bázi provozovanou za účelem dosažení zisku, ale nejčastěji poskytovanou zaměstnavatelem rodiče na pracovišti rodiče nebo jiném vhodném a dostupném místě anebo poskytovanou neziskovými subjekty, obcemi a kraji,...“³ Projekt pomáhá zřídit subjektům tyto miniškolky, následným provozovatelům pomáhá s propagací, nebo naopak rodičům poskytuje informace o provozování těchto zařízení a jejich vyhledávání po celé ČR.

Jak školka funguje? Miniškolka je určena především pro děti od 1 (nejméně 6 měsíců) do 7 let věku. V jednom časovém okamžiku může být pečováno pouze o 4 děti. Odůvodnění ministrů je takové, že počet 4 dětí je optimální z hlediska zachování charakteru individuální péče rodinného typu, když se vezme v úvahu, že právnické a fyzické osoby musí zřídit miniškolku v domácnosti pečovatelky, nebo pak v upravených místnostech vhodných objektů, pak je tento počet dětí optimální. Výhodou tohoto projektu je, že hygienické požadavky dle vyhlášky o hygienických požadavcích pro miniškolky neplatí – vzhledem k počtu hlídaných dětí.

V rámci tohoto projektu byla zřízena internetová stránka www.miniskolky.cz, kde přesně uvádí veškeré informace od popisu projektu přes legislativu, hygienické požadavky, požadavky na vybavení miniškolky, stravování, zdravotní problematiku, až po odbornou způsobilost personálu a náklady na zřízení miniškolky. Dále zde můžete sledovat aktuality a novinky o zřízení nových miniškolek v republice a další užitečné odkazy týkající se péče o dítě.

Existují další firmy, společnosti či projekty, které napomáhají se zřizováním firemních školek, jsou to např. **Alfa-firemní školky**, **KinderGarten**, projekt **Budujeme firemní školky v Jihomoravském kraji**, a také nově vznikla meziresortní komise na podporu zakládání firemních školek.

1.1 Podmínky pro výstavbu firemních školek

Proč je vlastně u nás tak málo firem, které poskytují hlídání dětí zaměstnanců? Založení a následný provoz firemní školky představuje velmi náročný proces a každý zaměstnavatel také zvažuje vysokou finanční zátěž. Naše zákony, normy, vyhlášky a různá

³ *Soubor prorodinný opatření – prorodinný balíček*. http://www.mpsv.cz/files/clanky/5898/komplet_balik.pdf. Nalezeno 30. 10. 2010, str. 72

ustanovení to navíc většině podnikatelů neulehčují, ba naopak, spíše je od toho odrazují. Česká vláda ale stále slibuje úpravu a zjednodušení podmínek pro zaměstnavatele, kteří by chtěli zrealizovat výstavbu školky pro děti jejich zaměstnanců.

Ministerstvo práce a sociálních věcí vydalo *Národní koncepci podpory rodin s dětmi*, kde se zabývají fungováním rodin v rámci slučitelnosti rodičovské a profesní role, tedy slučitelnosti rodiny a práce. Upozorňují na fakt nedostatku finančně a teritoriálně dostupných služeb péče o děti do 3 let věku a péči o děti starších 3 let věku. Co se týče podpory zaměstnavatelů, hovoří o jejich roli jako významného článku mezi spojením práce a rodiny, přičemž by se měli zapojit do zajištění služeb péče o děti. Aby k tomuto zaměstnavatelé přistoupili, vláda se bude snažit o rozvoj spolupráce se zástupci zaměstnavatelů a hledat způsoby jejich participace.⁴

Podrobnosti o provozu a organizaci mateřské školy jsou upraveny *vyhláškou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání*, ve znění pozdějších předpisů. Podmínky stravování jsou upraveny *vyhláškou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy v dohodě s Ministerstvem zdravotnictví č. 107/2005 Sb., o školním stravování*, ve znění pozdějších předpisů. Hygienické požadavky na prostory a provoz zařízení mateřských škol jsou stanoveny *vyhláškou č. 410/2005 Sb. o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých*. Podmínky stanovené těmito vyhláškami musí dodržovat také zaměstnavatelé, kteří chtějí zřídit firemní školku pro děti svých zaměstnanců. „Pokud má takto zřízená mateřská škola dostávat dotace ze státního rozpočtu na provoz a mzdy pracovníků, musí být zapsána v tzv. rejstříku škol, vedeném Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Mateřské školy, které v registru nejsou zapsány, si prostředky na svůj provoz musejí opatřit samy a tedy vystačit si s příjmy ze školného.“⁵ Co se týče daňového zvýhodnění pro zaměstnavatele poskytující svým zaměstnancům péči o jejich děti, tzv. prorodinný balíček ministrů se řídí *zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů*, v platném znění, přesněji paragrafy § 24 odst. 2 písm. j) bod 3 ZDP, § 6 odst. 1 písm. d) a odst. 9 písm. d) ZDP, § 3 odst. 3 a 6 odst. 3 ZDP.

⁴*Národní koncepce podpory rodin s dětmi.*

http://www.mpsv.cz/files/clanky/7958/Narodni_koncepce_podpory_rodin_s_detmi.pdf

Nalezeno 30. 10. 2010

⁵*Soubor prorodinný opatření – prorodinný balíček.* http://www.mpsv.cz/files/clanky/5898/komplet_balik.pdf

Nalezeno 30. 10. 2010, str. 7

Pro představu bych uvedla pár příkladů z *vyhlášky o hygienických požadavcích*:

- nezastavěná plocha pozemku určená pro pobyt dětí předškolního věku musí být nejméně 30 m² na 1 dítě a plocha dětského hřiště musí činit nejméně 4 m² na 1 dítě;
- na 1 dítě musí plocha denní místnosti užívané jako herna a ložnice činit nejméně 4 m²
- musí být k dispozici vyčleněný prostor pro odkládání oděvů a obuvi, dále záchod s předsíňkou a umyvadlem oddělený pro dívky, chlapce a pedagogické pracovníky
- na 1 dítě v předškolním věku musí být k dispozici nejméně 60 l vody na den
- pro děti předškolního věku je denní doba pobytu venku zpravidla 2 hodiny dopoledne
- ve školní jídelně musí připadat na 1 žáka téže směny nejméně 1,2 m² podlahové plochy⁶

1.2 Výhody a nevýhody firemních školek

Nyní bych se pokusila shrnout všechny klady a zápory týkajících se celého procesu zakládání a následného fungování firemní školky.

Výhody pro zaměstnavatele:

a) dřívější návrat kvalifikovaného personálu z mateřské dovolené (pracovník se může vrátit např. už po roce do zaměstnání, jelikož mu odpadne starost o dítě, kam jej umístit);

b) udržení si nadaných a zkušených zaměstnanců/zaměstnankyň (když má firma kvalitní zaměstnance, je dobré si je udržet „na své straně“ a školka by mohla být dobrou motivací neopouštět firmu);

c) snížení nákladů na zaškolování nových pracovníků (pokud si firma uvědomí, kolik peněz vynaloží na zaškolování a kolik na výstavbu školky, zjistí, že je ekonomičtější varianta zařídit firemní školku);

d) zvýšení atraktivity a prestiže firmy (na trhu práce by byla firma atraktivnější pro potenciální zaměstnance, neboť by nabízela něco navíc, než ostatní podniky);

e) zvýšení motivace a loajality pracovníků (zaměstnanci by se lépe soustředili na svou práci, byli by výkonnější a klidnější, když by věděli, že je o jejich dítě kvalitně postaráno a můžou je zkontrolovat téměř kdykoliv);

⁶ *Vyhláška č. 410/2005 Sb. o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých.* <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?cd=76&typ=r&zdroj=sb09343>, nalezeno 26.3.2011

f) zapojení rodičů/matek do trhu práce (většina matek zůstává se svými dětmi 3 až 6 let doma a jsou vyčleněny z pracovního procesu, a proto by byla školka vhodná i z tohoto hlediska);

g) spokojenější = výkonnější pracovník;

h) vysoké dotace z EU na chod firemní školky (firma by mohla využít finanční výpomoci ze zdrojů evropských fondů, a to až do 8 mil. korun, které by mohli být využity např. na vybavení školky či platy pedagogů);

i) zlepšení konkurenceschopnosti na trhu práce;

j) vytváření sociálního zázemí pro zaměstnance (odpadly by stálé příchody nových zaměstnanců a odchody „starých“ zaměstnanců, čili by se spolupracovníci mohli lépe seznámit a vytvořit dobrý kolektiv).

Nevýhody pro zaměstnavatele:

a) legislativní omezení - dodržování norem, předpisů a vyhlášek (nejnáročnější a problémová část pro zřízení školky);

b) nutné hygienické a kvalifikační požadavky na provozování péče o děti;

c) zatím žádné daňové úlevy (zaměstnavatelé musí hradit veškeré výdaje ze svého zisku);

d) dostatečné zajištění personálu na hlídání dětí (je omezena kapacita počtu hlídání dětí na 1 kantora, který by měl být nejlépe vzdělaný pedagog);

e) administrativní náročnost (časově náročné na vyřízení potřebných spisů a dokumentů, až 1 rok);

f) jednostrannost výhod na omezenou skupinu zaměstnanců (využití výhody jen pro ty zaměstnance, kteří mají děti v předškolním věku, pro ostatní pracovníky by firma nemusela být výjimečná);

g) vyšší počáteční náklady na zřízení školky (finanční náročnost);

h) dostatek potřebného prostoru na provoz školky (musí se zohlednit jak vnitřní, tak venkovní prostory, které jsou nutné pro rozvoj dítěte);

i) zodpovědnost firmy za rozvoj dětí zaměstnanců (dětí jsou ve věku, kdy se rozvíjí jejich schopnosti a intelekt, a proto je zapotřebí, aby ve školce nechyběly také zájmové kroužky a různé aktivity).

Jak se tedy zdá, výhody a nevýhody jsou téměř ve stejném poměru. Pokud by ale vláda pár zábran do budoucna odstranila, klady by převyšovaly zápory, a to by se už stoprocentně firemní školka vyplatila.

Aktuálně ministerstvo školství v čele s ministrem Josefem Dobešem plánuje podpořit firemní školky a na jejich provoz chce přispět až do výše 60 procent nákladů, ale firmy by musely například splnit dané hygienické normy nebo zaměstnat kvalifikované učitelky, a také by se muselo vyučovat dle rámcového vzdělávacího programu ministerstva školství. Firemní školky by tedy spadaly pod ministerstvo školství. Pokud by plán prošel, mohl by tento systém začít fungovat už od letošního září, nejpozději však v lednu příštího roku. V návrhu je také daňové zvýhodnění firemní školky.⁷

⁷ ŠESTÁK, M. *Dobeš chystá vysoké dotace pro firemní školky*. Vloženo 21. 2. 2011. <http://www.ct24.cz/domaci/116048-dobes-chysta-vysoke-dotace-pro-firemni-skolky/>. Nalezeno: 2. 3. 2011.

2.1 Zjištění názoru zaměstnanců na možnosti hlídání dětí v ubytovacím zařízení

Názor zaměstnanců byl zjišťován v hotelu Mamaison Imperial. Tento nejznámější čtyřhvězdičkový hotel v Ostravě už není tím stejným hotelem, kterým býval. Od 1. července roku 2001 spadá do majetku společnosti ORCO Hotel Development, která vlastní hotelový řetězec nazvaný Mamaison Hotels & Residences s hlavním ústředím v Praze. K názvu Imperial Hotel přibýlo další slůvko a nyní (asi od roku 2007) tedy nese název Mamaison Imperial Hotel. Kromě toho, že má hotel jiný název a logo, také prošel menší rekonstrukcí a změnou designu.

Řetězec hotelů *Mamaison Hotels & Residences* můžeme zařadit do tzv. kolekce Boutique hotelů, Business & Conference hotelů a All-suites residence hotelů, které jsou strategicky umístěny v nejvýznamnějších a nejvyhledávanějších městech střední a východní Evropy. Kromě hotelu Imperial v Ostravě, vlastní také hotely v Praze, v Moskvě, ve Varšavě, v Bratislavě a v Budapešti. Poskytuje komplexní služby vyšší třídy pro obchodní klientelu, ale také vytváří příjemné prostředí pro rekreační pobyt. Především se tedy soustřeďují na firemní a společenské akce, konference, incentivní akce. Jejich motto zní: „As individual as you!“ (Tak individuální jako vy!).

2.2.1 Definování cílů a způsob řešení

Hlavním cílem bylo zjistit názor zaměstnanců vybraného ubytovacího zařízení na možnosti hlídání dětí pracovníků ve firmě. Dalším cílem pak bylo získat informace, zdali zaměstnanci znají nebo mají nějaké zkušenosti s firemními školkami.

Volila jsem metodu písemného dotazování z důvodu jednoduchosti a rychlosti získávání informací, přičemž bylo rozdáno 83 kusů dotazníků ve čtyřhvězdičkovém hotelu Imperial-Mamaison Ostrava. Průzkum, který byl proveden na přelomu října a listopadu roku 2010, byl určen pro všechny zaměstnance hotelu.

2.2.1 Sumarizace

Z realizovaného šetření vyplývá, že ti, co nyní mají děti ve věku od 1 do 7 let, což je asi 33 % z celkového počtu dotázaných, by 80 % z nich uvažovalo o hotelové školce, kdyby tuto službu hotel poskytoval. Převážná část těchto respondentů (53 %) nyní pro hlídání svých dětí využívá státní školky, na druhém místě pak dítě hlídá babička, někdo z rodiny, či soused (20 %), a jako třetí nejčastější možnost volili variantu služeb chůvy (13 %).

Naprostá většina, tj. 82 % zaměstnanců hotelu by školku přivítala, i kdyby byla za poplatek. Částky, které by byli ochotni zaplatit, volili následovně: 200,- až 800,- za měsíc označilo 46 % dotázaných, nejvíce (51 %) lidí určilo částku 900,- až 1500,- za měsíc a jen 3 % by zaplatilo i vyšší částku nad 1500,- za měsíc. Také 80 % dotázaných uvedlo, že by přijalo hotelovou školku na směnný provoz (ráno/odpoledne).

V otázce, zdali zaměstnanci znají nějakou firmu v ČR, která má svou školku pro děti pracovníků (i mimo obor hotelnictví a cestovní ruch), odpovědělo 96 % respondentů, že nezná. V souvislosti s otázkou jsem se také dotazovala na jejich zkušenosti s firemní školkou (i ze zahraničí), přičemž se ukázalo, že nikdo žádnou zkušenost nemá. Poslední dotaz k tomuto tématu směřoval k tomu, jaký je jejich názor ohledně užitečnosti školky pro hotel. 33 % zaměstnanců si myslí, že by určitě byla pro hotel užitečná, 29 % volilo možnost „spíše ano“, 20 % respondentů neví a 18 % se domnívá, že by školka moc užitečná pro hotel nebyla.

Závěr

Pokud shrnu všechny získané informace z internetových zdrojů a zdrojů vlastního výzkumu ohledně firemních školek a propojím je se skutečnostmi z odborné literatury, co se motivace zaměstnanců týče, u nás v republice je to velmi žalostné. Na druhou stranu ale existují „odvážlivci“, kteří se nezalekli překážek, a firemní školku si pořídili. Dobrá zpráva je, že počet takovýchto firem se stále rozrůstá. Během posledních dvou let si firemní školku zařídilo okolo desíti firem v ČR. Bohužel, zatím žádná v oblasti ubytovacích služeb. Proto jsem se snažila udělat něco pro to, abych svou prací přispěla k nárůstu firemních školek v hotelových zařízeních.

Proč vlastně školička pro děti zaměstnanců v žádném hotelu neexistuje? Když nebudu brát v úvahu finanční nedostatky a časovou náročnost na vyřízení, na hygienické požadavky a další překážky, důvod by mohl být v managementu hotelu, tedy jak ekonomicky uvažuje. Pro některé by například mohlo být výhodnější, udělat z volného prostoru, který by byl k dispozici, další pokoj pro hosta nebo jej vybavit saunou s bazénem, místo toho, aby vytvořili firemní školku a podpořili tak své zaměstnance.

Cestovní ruch u nás není na tak vysoké úrovni, abychom mohli říci, že se hotelům skvěle daří. Proto se vedení hotelu musí dobře rozmyslet, kam investovat. Na druhou stranu by bylo škoda, kdyby se například hotel jako novostavba by do budoucnosti na takovou firemní školku nemyslel. Vystavět pár prostor navíc už není tak finančně náročné, jako při přestavbě či rekonstrukci starší budovy. Proč tedy nemyslet dopředu na tuto variantu motivace zaměstnanců a vytvořit pro ně takový benefit, kterého by si vážili nejen ze strany firmy, ale také by to podpořilo celkový kolektiv zaměstnanců a spolupracovníků, jelikož by se „osazenstvo“ už nemuselo tak často měnit.